

Het bestuur van Agriterra. Van links naar rechts: Hans Schuil (penningmeester), Roy Meijer, Mirjam 't Lam, Marco Schouten (directeur), Sjaak van der Tak (voorzitter), José Vroonland, Rob Donker (secretaris), Dirk Bruins.

Agriterra, voor sterke landbouwcoöperaties

Agriterra is een organisatie die zich richt op het versterken van boerenorganisaties in ontwikkelingslanden. We geven deskundig advies en trainingen aan honderden landbouwcoöperaties in Afrika en Azië.

Ons hoofdkantoor is gevestigd in Arnhem, hoewel slechts een klein deel van onze 200 medewerkers in Nederland werkt. De meesten zijn werkzaam in Afrika en Azië, dicht bij de beoogde lokale boerenorganisaties. Onze totale jaarlijkse omzet bedraagt 15 miljoen euro. Een groot deel hiervan is afkomstig uit ontwikkelingshulp, voornamelijk van onze langdurige partner, het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken.

In Nederland hebben we ervaren dat de rol van sterke boerencoöperaties essentieel

was voor de wederopbouw na de Tweede Wereldoorlog. Dit belang van sterke coöperaties geldt niet alleen voor Nederland, maar zeker ook voor ontwikkelingslanden waar boerencoöperaties wel een steuntje in de rug kunnen gebruiken. Vanuit die visie en dat gevoel van solidariteit heeft de Nederlandse agrarische coöperatieve sector 26 jaar geleden Stichting Agriterra opgericht.

Effectief werken aan ontwikkeling

Sterke boerenorganisaties zijn cruciaal

voor het tot stand brengen van economische groei, armoedebestrijding, voedsel- en voedingszekerheid, klimaatbestendigheid en -mitigatie, en het bevorderen van inclusiviteit in samenlevingen.

Als Nederlandse non-profit stichting worden we nog steeds bestuurd door onze oprichters (LTO Nederland, Vrouwen van Nu, NAJK en NCR). Bovendien wordt onze maatschappelijke doelstelling weerspiegeld in onze door de Belastingdienst toegekende ANBI status als Algemeen Nut Beogende Instelling. ■

“Ik zit in het bestuur van Agriterra vanuit de vereniging Vrouwen van Nu. Vrouwen van Nu versterkt de leefomgeving met de (lokale) kracht van vrouwen en bouwt mee aan een wereld waarin diversiteit als een meerwaarde wordt gezien en waarnaar wordt gehandeld. Zo draag ik graag bij aan het werk van Agriterra”.

José Vroonland

“Een sterke landbouw- en tuinbouwsector vormt de basis voor een stabiele samenleving. Het delen van onze verworven kennis van een krachtig agrarisch cluster biedt kansen aan ontwikkelingslanden, terwijl het ons tegelijkertijd leert om een nog beter overzicht te hebben van het mondiale speelveld, wat op zijn beurt weer mogelijkheden voor ons schept”.

Dirk Bruins

Ervaringen uitwisselen via Agripool

Cecile Snijders en Ankie Wijnen, die in hetzelfde Brabantse dorp wonen, hebben veel gemeen. Een voorbeeld daarvan is hun inzet voor de Agripool, waar ze hun kennis en ervaringen delen in ontwikkelingslanden.

Ankie Wijnen is voorzitter van coöperatie AB Werkt Zuid-Nederland, Rabobank Peelland Zuid, Rabo Foundation en de Gezondheidsdienst voor Dieren. Haar buurvrouw, Cecile Snijders, is werkzaam als communicatieprofessional. De meeste werkzaamheden voert ze uit als zelfstandig ondernemer onder de naam Breinkracht.

Samen met hun echtgenoten zijn ze daarnaast compagnons in melkveebedrijf Koe & Koe. Maar er is nog een overeenkomst: beiden gingen op pad voor Agriterra. Begin augustus gaf Ankie een training 'female leadership' in Rwanda, voor lokale banken. Cecile ging naar Ethiopië voor een workshop marketing en branding bij twee koffie-unies.

Female leadership

Hoe ziet zo'n training eruit? "In drie dagen denken aanwezig na over de positie van vrouwen in de coöperatie, en hoe we voor meer gelijkwaardigheid kunnen zorgen", vertelt Ankie over de female leadership training. "In Nederland zijn we er ook nog niet altijd helemaal, maar in landen in ontwikkeling wordt vaak nog anders naar vrouwen gekeken." Dat vertaalt zich bijvoorbeeld naar leningen die banken uitgeven: vrouwen mogen er minder lenen dan mannen.

Eerst zijn alleen vrouwen aanwezig, daarna worden ook de mannelijke collega's erbij betrokken. "Uiteindelijk moeten beide groepen veranderen. Bewustzijn is belangrijk: als je je team wil laten slagen, heb je de inbreng van vrouwen hard nodig", weet Ankie uit ervaring. "Als vrouw vervul ik ook een positie in coö-

Cecile Snijders en Ankie Wijnen in de stal van hun melkveebedrijf.

peraties. We hebben dan ook ervaringen uitgewisseld."

Workshop marketing

Ook Cecile putte tijdens de workshop marketing en communicatie voor de twee koffie-unies uit haar eigen ervaringen. "Op marketinggebied valt veel te winnen bij deze grote jongens van Ethiopië. Een gestructureerde aanpak ontbreekt vaak nog." Door daarin verbeteringen door te voeren, kunnen de unies hun positie stap voor stap bijschaven en daarmee koffieboeren aan het begin van de keten meer laten verdienen. "Het primaire belang is een faire prijs, maar dat kan alleen door waarde aan de keten toe te voegen en zo

een hoger prijskaartje aan producten te hangen", vertelt Cecile. Haar taak: een bruikbare methode aanreiken en de juiste vragen stellen, om zo gerichte verbeteringen door te kunnen voeren in de marketing-aanpak.

Spontaan dansen

Is dat niet lastig, een training geven in een land waar je weinig of nog nooit bent geweest? Nee, vinden de twee. Maar het is belangrijk rekening te houden met de context en culturele verschillen. Zo vertelt Ankie dat er anders naar sociale rangen wordt gekeken. Tijdens de lunch werd bijvoorbeeld verwacht dat iemand voor haar, als leidinggevende, eten van het buffet

zou brengen. "Dat willen wij natuurlijk niet. Zij zeggen daar dat Nederland vlak is, en dat wij ook flat denken."

"Een ander cultureel verschil is dat laatkomers in Ethiopië en Rwanda een dansje moeten doen, voor de groep", lacht Cecile. Ankie: "Inderdaad, soms beginnen mensen tussendoor spontaan te zingen en dansen. Dat zou Nederlandse vergaderingen een stuk leuker maken!"

Actieplan

De resultaten van de trainingen worden gemonitord. Er is een actieplan opgesteld, Agriterra controleert of dat wordt nageleefd. Ankie: "Zo is besloten dat vrouwen hogere bedragen mogen lenen, en wordt

gezocht naar meer vrouwen om plaats te nemen in besturen van coöperaties." De twee vinden het actieplan een goede zet. "Het kan niet zo zijn dat we drie dagen bij elkaar komen, opsplitsen, en dat er dan vervolgens niks gebeurt", aldus Ankie. Juist daarom vinden de vrouwen het fijn om deel te zijn van de Agripool. "Het is een mooi avontuur dat op mijn pad is gekomen", legt Cecile uit. "Het is intensief maar fantastisch om iets bij te kunnen dragen." Ook Ankie vindt het geweldig om mensen een stap vooruit te kunnen helpen. Daarnaast doet de deelname aan de Agripool de ogen openen. Cecile: "Je ziet wat voor rijkdommen je hebt. Het is letterlijk een wereld van verschil." ■

Wat je kunt verwachten....

Het is belangrijk te onderstrepen dat de inzet van Agripool-experts vraaggestuurd is. Dat betekent dat de behoefte aan advies en training van de coöperaties die deelnemen in onze programma's, centraal staat. Bij vacatures streven we altijd naar de beste match. Kandidaten die vanuit een (coöperatief) collectief of een agribusiness beschikbaar zijn, hebben vanuit de peer-to-peer-gedachte een streepje voor. Ook oriënteren we in eerste instantie op die kandidaten van wie we vanuit eerdere ervaring of het intakegesprek, al een goed beeld hebben.

De concreet beschreven aanvragen ontvangen wij via onze landkantoren en brengen we vervolgens onder de aandacht bij die partners en/of Agripool-experts die het best lijken aan te sluiten bij de vacature. De gevonden kandidaat stellen we voor aan de aanvrager in het desbetreffende land.

Nadat de keus is gemaakt, start de voorbereiding. Hierbij is alles erop gericht om de Agripool-expert te ontzorgen zodat hij zich kan concentreren op hoe hij zijn kennis en ervaring het beste kan verbinden aan de lokale situatie. Inspireren in plaats van imponeren is het motto!

Eenmaal ter plekke staat de Agripool-expert er niet alleen voor, maar vormt een team met een lokale coöperatie-adviseur. Samen stemmen ze de aanpak af en dragen verantwoordelijkheid voor het slagen van de opdracht en het opleveren van het rapport.

Na afloop kan de coöperatie aan de slag met de acties en aanbevelingen. En de Agripool-expert kan terugkijken op een intensieve week en een fantastische ervaring!

Ingrid Koedijk, Agripool-coördinator

Twée coöperaties aan het woord

Huynh Dang Khoa is voorzitter van de Rach Lop Agricultural Service Cooperative (RACO) in Vietnam, die is opgericht in 2016. Agriterra helpt deze coöperatie met het opstellen van een strategisch bedrijfsplan voor 2023-2027. Hierin wordt extra aandacht geschonken aan financieel beheer, marketingstrategie en interne kapitalisatie.

Khoa vertelt over de belangrijkste resultaten die afgelopen tijd behaald zijn: “Voorheen richtte mijn coöperatie zich alleen op het verzamelen van de rijst om te verkopen. Echter, met de steun van Agriterra, hebben we besloten om meer waarde toe te voegen aan onze rijstproducten en onze afzetmarkt te vergroten. In plaats van onbewerkte rijst verkopen we nu verpakte rijstproducten, die direct te gebruiken zijn.”

“Daarnaast zijn we getraind in ‘bestuur’ door Agripool-experts”, vervolgt Khoa. “In Vietnam is het normaal gesproken zo dat de voorzitter van de coöperatie en de directeur dezelfde persoon zijn en dat zorgt voor veel verwarring. We hebben de rollen en verantwoordelijkheden van deze twee posities omschreven en de diverse

Huynh Dang Khoa (2e van links) in het veld

taken gescheiden. Hierdoor kan de coöperatie beter presteren en is ook de transparantie binnen mijn coöperatie verbeterd.” Khoa hoopt dat deze twee verbeteringen

zullen leiden tot meer leden. “Leden kunnen trots zijn op de coöperatie, omdat de coöperatie er altijd naar zal streven om hen zoveel mogelijk te laten profiteren.”

Emmanuel Ntawiha (links) en Olivier Iradukunda (Agriterra coöperatie-adviseur) bekijken een aardappelplant

Emmanuel Ntawiha is voorzitter van Kokika, een coöperatie in de Mudende-sector in het Rubavu-district van Rwanda. De coöperatie, die zich hoofdzakelijk focust op de aardappelteelt, helpt de leden bij het kweken en oogsten van de gewassen. Naast aardappels worden ook meerdere groenten als uien en wortels verbouwd, evenals erwten en bonen. Dit wordt gedaan om andere inkomstenbronnen te hebben en voor gewasrotatie.

Ntawiha, zelf ook producent van onder andere aardappels, is sinds 2016 aan de slag bij Kokika. Door de ondersteuning van Agriterra is het de coöperatie gelukt grote vooruitgangen te boeken. “We hadden vroeger te maken met problemen zoals een lage aardappelopbrengst door het ontbreken van effectieve landbouwmethoden”, legt Ntawiha uit.

Ook waren er problemen met de organisatie en financiering binnen de coöperatie. Die problemen konden met de hulp van Agriterra aangepakt worden, onder andere door advies van Agripool-experts uit verschillende landen en meerdere trainingen. Sindsdien is de oogst per hectare flink gegroeid: van zo’n 8 tot 10 ton per hectare naar meer dan 22 ton per hectare. “Samenwerken met Agriterra was de juiste keuze voor ons vanwege hun expertise. We zijn met meer dan 100 leden gegroeid en zien een inkomensstijging van 30 procent.”